

SYTTÄJÄLAITOKSEN EETTISET LINJAUKSET

Kuvitteellisia tilanteita pohdittavaksi ja keskusteltavaksi eettisestä näkökulmasta

1.
Syyttäjäyksikössä oli erilaisia yhteisiä palaverieita ym., joihin kaikki osallistuivat. X saapui niihin säännönmukaisesti 10–15 minuuttia myöhässä. Hänelle selostettiin siinä vaiheessa, mistä oli jo keskusteltu ja mitä päätetty. Y sanoi erään palaverin alussa vihdoinkin X:lle, että tämä tuhlaa kaikkien muiden aikaa eikä kunnioittanut heidän ajankäyttöään lainkaan. X ilmoitti, että hän ei ole tilivelvollinen Y:lle tekemisistään eikä menemisistään.
2.
C pitää syyttäjänviraston virkistystoimintaa suurelta osin humpuukina eikä osallistu siihen. Hän sanoo pitävänsä yllä työ- ja muuta hyvinvointiaan muilla tavoin, muun muassa mökillään yksin soutamalla.
3.
Syyttäjä A tapaa tehdä työnsä ripeästi ja muita häiritsemättä. Hänellä ei myöskään ole tapana kysellä, millaista ratkaisulinjaa yksikön muut syyttäjät noudattavat. A perustelee omaa linjaansa ja omia ratkaisujaan syyttäjän riippumattomuudella ja itsenäisyydellä.
4.
Syyttäjä B ei ole vuosiin käynyt millään kurssilla, eikä häntä ole näkynyt alueellisissa koulutuksissakaan. B on kokenut pärjäävänsä ihan hyvin muutenkin, kanteluista ei ole tehty eikä syytteitä hylätty sen enempää kuin muillakaan.
5.
Syyttäjäyksikön väen korviin on kantautunut huhuja perusteellisesta töiden uudelleenjärjestelystä. Siitä, keitä se koskee ja miksi moinen muutos on edes tarpeen, vallitsee yhtä monta käsitystä kuin on kertojaakin. Joku on tietävästi kertonut, että koko organisaatiota ollaan rustaamassa uuteen uskoon, eikä virkojakaan tule olemaan käytettävissä yhtä paljon kuin nyt. Osa porukasta haluaa, että huolestuttavasta tilanteesta lähetetään kaikkien allekirjoittama kirjelmä valtakunnansyyttäjälle.
6.
Syyttäjänsihteerin tytär tuo kotiin päivälliselle nuoren miehen. Tämän esittäytyessä sihteerin tunnistaa hänet yhdeksi epäillyksi huumejutussa, joka on virastossa parhaillaan syyteharkinnassa. Seuraavana päivänä

6.10.2016

Dnro 18/34/13

tyttärensä tavatessaan äiti kysyy tältä: ”Mitä sinä muuten tiedät sen poikakaverisi menneisyydestä?”

7.

Jutun asianosainen O on yrittänyt saada yhteyttä syyttäjään kysyäkseen jutun etenemisen vaiheita. Hänellä on ollut vaikeuksia tavoittaa syyttäjää puhelimitse. Kun yhteydenotto viimein onnistuu, syyttäjä vaikuttaa kiireiseltä ja toteaa, että O:lle kyllä ilmoitetaan jutun etenemisestä, kunhan jutturuuhkan purkamisessa päästään tähän vaiheeseen. Samoihin aikoihin jutun tutkija T olisi halunnut keskustella syyttäjän toimitamasta lisätutkintapyyntöstä samassa asiassa. Syyttäjä toteaa, että hän on harkinnut sen tarpeelliseksi, eikä ole innostunut enemmästä jutustelusta.

8.

Asianajaja AA soittaa hyvin tuntemalleen kalakaverille, syyttäjä S:lle, ja pyytää tätä arvioimaan syytekynnyksen ylittymistä kuvailemassaan jutussa, joka on toisessa yksikössä jätetty syyttämättä. S ryhtyy arviointiin.

9.

Syyttäjä saa työpaikalleen joulun alla laadukkaan viinipullon ja upean konvehtirasian kiitokseksi erään kovaan tuomioon päättyneen seksuaalirikosjutun helpottuneelta asianomistajalta. Syyttäjä vie pullon kotiinsa ja laittaa konvehdit tarjolle toimipaikkansa kahvipöytään.

10.

Syyttäjä on tehnyt vaikeassa ja törkeässä rikosasiassa perusteellista esitutkintayhteistyötä hänelle tutuksi käyneiden poliisimiesten kanssa. Poliiseilla on ollut vahvoja käsityksiä asiassa, jossa on kyse heille merkittävästä tarpeesta saada rikos luettua syyksi. Näyttö perustuu pieniin sirpaleisiin, joiden väliin jää aukkoja. Osin täyttääkseen poliisimiesten odotukset syyttäjä täyttää aukot tekemällä johtopäätöksiä ja nostaa syytteen.

11.

Syyttäjä X on tehnyt asiassa päätöksen syyttämättä jättämisestä. Valtakunnansyyttäjä määrää syytteen nostettavaksi asianosaisen pyydettyä uutta harkintaa. Juttu jaetaan virastossa syyttäjälle Y, jonka mielestä syytteen nostamiseen ei olisi ollut riittäviä perusteita. Y ajaa jutun ja ilmoittaa loppupuheenvuorossa edellä mainitun käsityksensä.

12.

Juttuja syyttäjille jakava yksikön apulaispäällikkö näkee pinossa sukulaisensa nimen ja katsoo, mistä jutussa on tarkemmin ottaen kyse. Sen

6.10.2016

Dnro 18/34/13

jälkeen hän jakaa jutun syyttäjälle, joka on perehtynyt juuri näihin kysymyksiin.

13.

Syyttäjä on nuoruudessaan toiminut ympäristöaktivistina. Myöhemmin hän on toiminut aktiivisesti eräässä alan järjestössä. Tämä ei ole hänen esimiehensä tiedossa. Nyt esimies jakaa hänelle jutun, jossa on kyse ydinvoimalan rakennustyömaan kuljetusten estämisestä.

14.

Syyttäjä on riidoissa vakuutusyhtiön kanssa oman asuntonsa vesivahingon korvaamisesta. Hän lähettää asiaa koskevat sähköpostit omasta työsähköpostistaan ja käyttää niissä ammattinimikettä ”kihlakunnan-syyttäjä, varatuomari”.

15.

Sosiaalisessa mediassa käydään kiihkeää keskustelua vireillä olevasta rikosasiasta. Syyttäjä, joka ei hoida juttua, osallistuu keskusteluun ja vetoaa siinä ammatilliseen tietämykseensä.

16.

Paikallinen lakimiesyhdistys järjestää rapukekkerit, joihin osallistuu myös joitakin paikkakunnan syyttäjistä. Kaikki he ovat pian hilpeällä juhlatuulella, ja lopulta yksi sammuu juhlapaikalle.

17.

Syyttäjäyksikön kahvihuoneessa käydään vilkasta keskustelua maahanmuutosta ja rikosasioista. Keskustelun yhteydessä käytetään myös rasistisia ilmauksia, joille nauretaan remakasti. Harjoittelija H paheksuu sitä ja kysyy: ”Onko tämä teistä sopivaa, vaikka ulkopuolisia ei olekaan kuulemassa?”.

18.

Tutkinnanjohtaja esittää syyttäjä Y:lle esitutkinnan rajoittamista kustannusperusteella epäiltyä eläinsuojelurikosta koskevassa asiassa ja viittaa suullisesti vielä syyttäjä X:n aiempaan rajoittamispäätökseen vastaavassa asiassa. Erittäin eläinrakas Y ilmoittaa, että ei suostu esitykseen, ja määrää, että tutkintaa jatketaan.

19.

Syyttäjä X hoitaa hänelle jaetut jutut moitteettomasti. Hän on puhelimitse tavoitettavissa, mutta käy toimipaikallaan vain harvakseltaan, yleensä istuntojensa päätyttyä. Etätyöstä ei ole sovittu.

6.10.2016

Dnro 18/34/13

20.

Syyttäjäyksikössä kaksi kokenutta, miespuolista ja pian eläkkeelle jäävää syyttäjää työtötelevät ja pojitttelevat kaikkia muita viraston työntekijöitä lukuun ottamatta sen naispuolista päällikköä. Häntä he kutsuvat "arvoisaksi johtajaksi".

21.

Z:lla on tapana pukeutua kesäisin hyvin värikkäästi. Hänen suosikkinsa niin työssä virastolla kuin vapaa-aikanakin on kirpputorilöytö, syyttäjälaitoksen logon violetti T-paita isoin, valkoisin tekstipainatuksin FUCK YOU.